

**TÜRKİYE’DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM:
KOÇ HOLDİNG’DEN BİR ÇÖZÜM ADIMI OLARAK “MESLEK LİSESİ
MEMLEKET MESELESİ” PROJESİ**

Aylin Gezgüç

ÖZET

Türkiye’de eğitimde, mesleki ve teknik eğitim son yıllarda önemi vurgulanan bir alandır. Mesleki Yeterlilikler Kurumu’nun kurulması, MEGEP Projesi ile modüler sisteme geçilmesi ve projelerin geliştirilmesi ve Koç Topluluğu gibi birçok özel sektör kuruluşunun destekleri ile ekonomik ve sosyal kalkınma yolunda eğitimin, özellikle mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesine çalışılmaktadır.

Koç Topluluğu, toplumda eğitim ve istihdam alanlarındaki birçok problemin ortak paydasının “meslek liseleri” olduğu tespitinden hareketle ulusal bir proje geliştirmeyi amaçlamıştır.

Koç Topluluğu tarafından Vehbi Koç Vakfı desteği ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği ile 2006 yılında “Mesleki -Teknik Eğitimi Özendirme Programı” başlatılmıştır. Projede ana amaç; mesleki eğitimin önemi konusunda farkındalık yaratarak mesleki eğitimin sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, itibarının geliştirilmesine ve ilgili paydaşların harekete geçirilmesine katkıda bulunmaktır.

Proje okul-işletme eşleşmesini odağına alarak burs, staj, koçluk ve istihdam önceliği sağlamaktadır. İşbirlikleri ve bilinçlendirme çalışmaları ile zenginleştirilen proje ile Koç Topluluğu, önümüzdeki dönemde devlet-özel sektör-sivil toplum örgütü-okul farkındalığının ve işbirliğinin güçlenmesi ve ülke genelinde iyileşme sağlayacak kolektif çözümler yaratma çalışmalarının artması için bir model oluşturmada önderlik yapmayı hedeflemektedir.

MESLEKİ EĞİTİM NEDEN ÖNEMLİDİR?

Koç Topluluğu, Türkiye’nin ekonomik ve sosyal gelişimi önünde önemli bir engel olarak duran eğitimde fırsat eşitsizliği ve eğitimde nitelik düşüklüğü konularında harekete geçmeyi kendine misyon edinmiştir. Koç Topluluğu, orta öğretimdeki okullaşma oranlarının düşüklüğü; meslek liselerinin itibarının giderek zayıflaması; meslek edinme beklentisinin üniversite düzeyine yükselmesi; üniversite başvuruları ile yerleştirmeleri arasındaki açığın giderek artması; kız çocuklarının potansiyelinin değerlendirilememesi; artan işsizlik ve sanayide nitelikli çalışan ihtiyacının karşılanamamasının ortak paydasının “meslek liseleri” olduğu tespitinden hareketle bir proje geliştirmeyi amaçlamıştır.

Aylin Gezgüç
Koç Holding A.Ş. Nakkaştepe, Azizbey Sokak No: 1 Kuzguncuk 34674 İstanbul, Türkiye
E-posta: ayling@koc.com.tr

MESLEKİ EĞİTİM İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ OLARAK MESLEK LİSESİ MEMLEKET MESELESİ (MLMM) PROJESİ

“ÜLKEM VARSA BEN DE VARIM”
VEHBİ KOÇ

MLMM Projesi Vizyonu Nedir? Niye böyle bir proje geliştirilmiştir?

Koç Topluluğu, ülkesinden aldığını yine ülkesine vermek ilkesiyle kazancını Türk ekonomisinin gelişimine, istihdam yaratmaya, büyüdükçe büyümeye adanmıştır. Kuruluşundan itibaren Koç Topluluğu, Türkiye için dünyadaki yenilik döngüsünü takip eden bir değişim dinamosu olmanın yanı sıra Türk halkının yaşam kalitesinin yükseltilmesi için öncü olmaya devam etmektedir. Hane hane ulaştığı halkın ihtiyaç ve isteklerini yerinde analiz edip, bu sene 40 yaşını geride bırakan Vehbi Koç Vakfı çatısı altında oluşturduğu kurumlar ve desteklediği sivil toplum örgütleri ile projeler geliştirmektedir¹.

“Meslek Lisesi Memleket Meselesi” sloganı ile anılır hale gelen proje, Koç Holding’in, Vehbi Koç Vakfı desteği ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) işbirliği (MEB Kız Teknik Öğretim, Erkek Teknik Öğretim ve Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüklerinin katılımı) ile 2006 yılında Mesleki Teknik Eğitimi Özendirme Programı kapsamında başlatılmıştır.

Proje ile gençleri mesleki teknik eğitime özendirmek ve toplumsal farkındalık yaratmak; böylelikle atıl kalan gençlerimizin potansiyelini harekete geçirmek, istihdamı geliştirmek ve Türkiye ekonomisine olumlu katkıda bulunmak arzulanmıştır.

Projenin Amacı Nedir?

Koç Topluluğu tarafından Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği ile başlatılan “Mesleki - Teknik Eğitimi Özendirme Programı” çerçevesinde “Meslek Lisesi Memleket Meselesi” Projesiyle ana amaç:

- Mesleki eğitimin önemi konusunda farkındalık yaratarak mesleki eğitimin sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, itibarının geliştirilmesine ve ilgili paydaşların harekete geçirilmesine katkıda bulunmaktır.

Bu ana amaca ulaşmak için ise;

- Olanakları kısıtlı ilköğretim mezunu gençlerin sanayi, bilişim ve hizmet sektörüne eleman yetiştiren meslek liselerine yönelerek, mesleki eğitim almaları konusunda teşvik etmek;
- Meslek Lisesi Öğrencilerini;
 - Eğitim bursu ile maddi olarak;
 - Staj olanağı sağlayarak, bilgi, beceri ve yeterlilik alanında;

¹ Bu Sivil Toplum Örgütlerine Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı (TAPV), Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA), DenizTemiz Derneği, Türk Eğitim Vakfı örnek olarak verilebilir.

- İstihdam önceliği sunarak kariyer gelişimlerinde;
- Koç Topluluğu çalışanlarının gönüllü koçluk hizmeti ile de kişisel gelişim alanında desteklemek;
- Yürütülen iletişim kampanyaları ile
 - İşverenler nezdinde: meslek lisesi mezunu gençlerin istihdamı ve diğer olası katkılar için (bkz. Bölüm 2.3'de ve 3'de yer alan Koç Topluluğu örnekleri)
 - Veliler nezdinde: meslek liselerinin itibarının geliştirilerek yetenekli ve üniversite imkanları sınırlı öğrencilerin meslek edinmek için bu liselere yönlendirilmesi
 - Kamuoyu nezdinde: "ne iş olsa yaparım" yerine "meslek altın bilezik" felsefesi için çağrı yapılması
 - Kamu makamları nezdinde: meslek edindirme müfredatı ve meslek standartları ile çağın yakalanması ve genç nüfusun potansiyelinden faydalanılabilmesi için farkındalık yaratmak amaçlanmıştır.

Proje Kapsamı ve İşleyişi Nasıl Yürütülmektedir?

Proje kapsamında tüm Türkiye'de, 81 ilde 262 okulda 8000 meslek lisesi öğrencisine ulaşılması hedeflenmiştir. Proje, meslek liselerinin önemine dikkat çekmeyi ve Türkiye çapında farkındalık yaratmayı amaçladığı için izleyen bölümlerde detayları verilecek olan çeşitli alt ve yan projeler, etkinlik ve iletişim çalışmaları ile desteklenmektedir.

Öğretim Yılı	Bursiyer Sayısı (Kümülatif)
1. 2006-2007	2000
2. 2007-2008	4000
3. 2008-2009	6000
4. 2009-2010	8000
5. 2010-2011	6000
6. 2011-2012	4000
7. 2012-2013	2000

Şema 1: Hedef Bursiyer Sayısı:

Staj Destekli Meslek Lisesi Bursları ile Türkiye'nin her ilinden en az bir meslek lisesi kapsanarak, mesleki ve teknik ortaöğrenim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere destek verilmektedir. 2006-2007 eğitim öğretim yılında verilmeye başlanan "Staj Destekli Meslek Lisesi Bursları" 7 yıllık bir dönemi kapsamaktadır.

Bursiyer seçimi kademeli olarak gerçekleştirilerek (bkz şema 1), 4 yıl boyunca her yıl 2.000 yeni bursiyerin projeye dahil edilmesi ile 4. yılda 8000 öğrenciye ulaşılabacaktır. 7. yılın sonunda ise bu öğrencilerin tümü kademeli olarak mezun edilmiş olacaktır.

Proje işleyiş sistemi oluşturulurken 8000 öğrencinin, Koç Bursiyeri olarak seçilmesinin sadece kağıt üzerinden yapılacak başvurulara bırakılmayacak kadar kıymetli bir seçim olduğu saptaması ile yola çıkılmıştır. Türkiye'deki iş dünyasının ihtiyacı, alanlarında uzmanlaşmış, teoriyle birlikte uygulamada da kendini yetiştirmiş, çalışkan, öğrenmeye meraklı, girişimci gençlerdir. Bursiyer seçim süreçlerinin yanısıra, bursiyerlik devam koşulları, koçluk modülleri ve yarışmalar gençlerin bu şekilde yetiştirilmesine katkıda bulunabilecek şekilde geliştirilmiştir.

Proje işleyiş sisteminde etkisi olan ikinci hareket noktası da burs programlarına destek uygulamaların da merkezi bir sistemle yönetimi yerine mümkün olduğunca yerel, sektöre ve şirkete özel bir şekilde yönetilmesinin daha etkin ve verimli olacağı tespitidir. Böylelikle pek çok alt ve yan proje geliştirilmesine, her ilde farklı etkinlikler ile öğrencilere ulaşılmasına imkan sağlanmıştır.

Okullar; Okul-Şirket Eşleştirmeleri

Bursiyer seçilen okulların Topluluğun faaliyet alan ve coğrafyası ile doğrudan örtüştüğü Koç Topluluğu Şirketleri ile okulların eşleştirilmesi yoluna gidilmiştir. Bu durumun istisnaları ise, okul seçimleri yapılırken Koç Topluluğu Şirketleri'nin tesislerinin bulunmadığı illerde ortaya çıkmıştır. Bu illerde burs vermektan kaçınmak yerine, Türkiye'nin her ilinde bir umut ışığı yakmak adına Topluluk Şirketleri ile eşleşme ilkesinden sapmalar olmuştur. Bu gibi durumlarda kız meslek liselerine ağırlık verilmesi suretiyle proje kapsamında erkek öğrenci: kız öğrenci dağılımında 50:50 ilkesi gözetilirken, belli yörelerde kız öğrenciler lehine bu oranın değişmesi söz konusu olmuştur. Bir diğer istisna da belli illerde, Koç Topluluğu'nun faaliyet alanının dışındaki branşları (çocuk gelişimi, raylı sistemler, grafik ve fotoğraf vb.) içeren okullarda konular örtüşmemesine rağmen eşleşme yapılmıştır. Bu istisnai durumlar, memleket meselesinin çözümü için 81 ile yayılma gayreti ve bursiyerlerin istihdam olanaklarının sadece Koç Topluluğu ile kısıtlandırılmaması ve diğer alanlara yönelmelerinin engellenmemesi açısından ortaya çıkmıştır.

Bursiyer seçiminin ve sonrasında da öğrencilerin kişisel gelişimlerinin bizzat çeşitli mesleklerin mensupları olan Koç Topluluğu çalışanları tarafından desteklenmesi için projeye meslek lisesi koçları dahil edilmiştir. Bunun üzerine MLMM projesi, gönüllü Topluluk çalışanlarının da meselesi halini almıştır.

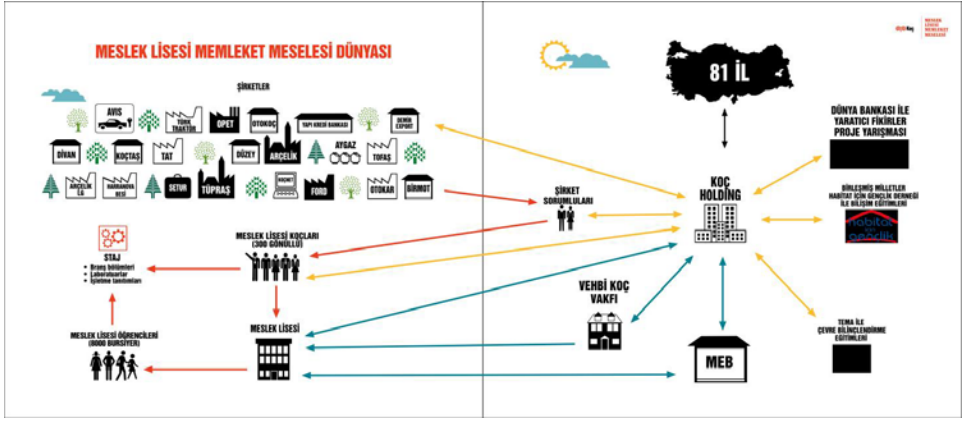
Burs alarak öğrenim gören öğrencilerin, 3308 sayılı Mesleki ve Teknik Eğitim Kanunu hükümlerine göre Koç Topluluğu şirketlerinde uygulamalı eğitim görmelerine destek verilmektedir. Burs programından faydalanarak mezun olanlara Koç Topluluğu şirketlerinde istihdam önceliği sağlanması planlanmaktadır.

Şirketler ve Meslek Lisesi Memleket Meselesi Dünyası

Projede 21 şirket aktif olarak yer almaktadır. Bu şirketlerin 20'si Koç Topluluğu şirkettir. 21inci şirket, Koç Topluluğu'ndan ayrılmasına rağmen projede desteğini sürdüren Migros A.Ş.dir.

Türkiye çapında 262 okulu sahiplenerek okul-sanayi işbirliğine model oluşturan şirketler (alfabetik sırayla) şunlardır:

1. ARÇELİK	13. OPET
2. ARÇELİK-LG	14. OTOKAR
3. AYGAZ	15. OTOKOÇ
4. BİRMOT	16. SETUR
5. DEMİR EXPORT	17. TAT
6. DİVAN	18. TOFAŞ
7. DÜZEY PAZARLAMA	19. TÜRK TRAKTÖR
8. FORD OTOMOTİV	20. TÜPRAŞ
9. HARRANOVA BEŞİ	21. YAPI KREDİ
10. KOÇ STATOIL	
11. KOÇTAŞ	
12. MİGROS	

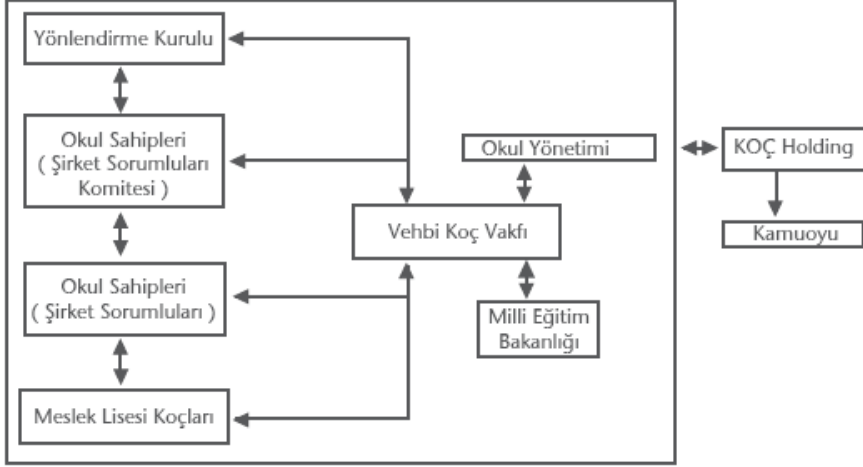

Şema 2: Meslek Lisesi Memleket Meselesi Dünyası

Koç Topluluğu Şirketleri bugüne kadar MLMM Projesi'nde:

- Okulların hamiliğinin üstlenilmesi; şirket sorumlusu atanması
- Gönüllü proje uygulamasında çalışanlar aracılığı ile yer alınması
- Sektörlerin ihtiyacına göre meslek liselerinde branş bölümleri kurulması (Bkz. Bölüm3: Uygulama Örnekleri),
- Yeni teknolojiyi barındıran laboratuvarların meslek liselerinde oluşturulması,
- Yeni meslek lisesi kurulması
- Alanlarında öncü şirketlerde uygulamalı staj imkanı sunulması,
- Bursiyerlere kültür-sanat gezileri düzenlenmesi,
- AB Leonardo Projeleri gibi yurtdışı projelerine okulların ve bursiyerlerin katılımı,
- Bursiyerlerin üretim tesisleriyle Topluluk şirketlerinde tanıştırılması gibi katkılarla yer almıştır.

MLMM Projesi Organizasyonu

Şema 3: MLMM Organizasyon Tablosu

Koç Holding'in Milli Eğitim Bakanlığı ile imzaladığı protokol çerçevesinde Vehbi Koç Vakfı'nın desteği ile yürütülen projenin organizasyonunda 21 şirketin Şirket Sorumluları, 21 şirketten gönüllü olarak projede yer alan Meslek Lisesi Koçları ile Okul Yönetimleri yer almaktadır. Merkezde bulunan Koç Holding, Milli Eğitim Bakanlığı ile iletişim halinde Vehbi Koç Vakfı ile projenin koordinasyonunu ve kamuoyu nezdinde yayılımını sağlamaktadır.

Her ay toplanan Şirket Sorumluları Komitesi saha ile merkez arasındaki koordinasyonu sağlayarak topluca alınan kararları Meslek Lisesi Koçları aracılığı ile uygulamaktadır. Meslek Lisesi Koçları sorumlu oldukları okul yönetimleriyle ve bursiyerlerle iletişim halinde olduklarından projenin yereldeki temsilcileri ve yürütücüleridir. Meslek Lisesi Koçları yılda bir kere toplanmakta, yıl içindeki tecrübelerini birbirlerine aktarmakta ve Koç Holding tarafından hazırlanan proje eğitimine katılmaktadır.

Projeden Beklenen Sonuçlar Nelerdir?

- 7 senenin sonunda 8000 öğrenci 4 senelik öğrenim hayatları boyunca eğitim bursuyla desteklenmiş olacaktır.
- Genç nüfusun nitelikli işgücüne dönüştürülmesine katkıda bulunacaktır.
- Kendine güvenen, bilinçli gençlerin yetiştirilmesine Meslek Lisesi Koçları aracılığıyla destek olunacaktır.
- Meslek lisesi mezunlarının itibar ve istihdam imkanı kazanması, niteliksiz işgücü yerine, mesleki donanım ve yetkinliğe sahip bir işgücü ile hem işyerinde (özellikle KOBİler için) hem de sektörün tümünde kaliteyi arttıracak; projedeki eğitim ve işyeri arasındaki bağlantı ise mesleki eğitimin kalitesine

olumlu ölçüde yansıtacaktır.

- Hedeflendiği gibi, meslek liselerine olan ilginin artmasıyla, devlet, özel sektör ve akademik çevrelerde farkındalık oluşması ve kamuoyunun harekete geçirilmesi sağlanabilecektir.
- Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğine destek verilmiş olacaktır.
- Okullaşma oranlarına ulusal çapta destek sağlanmış olacaktır.
- Yöresel kalkınmaya destek verilecek, yerelde okullaşma oranlarına katkı sağlanacaktır.

Projenin Farkı: MESLEK LİSESİ KOÇLARI

Meslek Lisesi Memleket Meselesi projesi bugün 81 ilde verdiği burs desteğinin yanı sıra 21 şirketten 300'ü aşkın gönüllü "koç" ile öğrencilere kişisel gelişim eğitimi, şirket-okul eşleşmesi yolu ile staj imkanları ve istihdam önceliği sağlamaktadır. Meslek Lisesi Koçları, eşleşme yapılan meslek liseleri ile iletişimi sağlamak ve bursiyer seçimini yapmak ve daha sonra da bursiyerlerle iletişim içinde kalmak üzere proje okullarına ulaşılmasında köprü rolü oynayarak, bireysel katkılarını gösterme fırsatı bulmaktadır.

Meslek Lisesi Koçları burs verilen öğrencilere sağlayacakları koçluk için her sene özel olarak düzenlenen eğitimlerle hazırlanmaktadır. Koç Topluluğu çalışanları tarafından sağlanan gönüllü koçluk ile 9. sınıftaki bursiyerlere "Kendimi Keşfediyorum", 10. sınıftaki bursiyerlere "Sorumlu Vatandaşım" konularını işleyen interaktif modüllerle ulaşılrken, 11. sınıftaki bursiyerler için "Hayata Uyum Sağlıyorum" ve 12. sınıftakiler için "İş Hayatına Hazırlanıyorum" modülleri ile öğrencileri okul sonrası iş hayatına hazırlamak hedeflenmektedir.

MLMM Projesi, farklı sektör ve büyüklükteki tüm Koç şirketlerinin ortak bir noktası olmuştur. Proje, tüm ülkeye yaygın ve şirketlerin her birinin faaliyet alanlarına uyum sağlayabilen tek bir proje olarak uygulanmakta, şirketlerimizin kendilerine özgü geliştirdikleri modellerle desteklenmektedir.

Koç Topluluğu, ülkemiz toplam ihracatının yüzde 11'ini gerçekleştirmekte ve milli gelirinin yüzde 9'una eşdeğer toplam ciro üretmektedir. Yeni iş alanları oluşturma, ülke üretimine katkıda bulunma ve devlete vergi geliri sağlama gibi topluma çeşitli maddi kazanımlar sunmaktadır. Koç Topluluğu'nun kurucusu Vehbi Koç'un da söylediği gibi gücünü çalışanlarından alan Koç Topluluğu, Meslek Lisesi Memleket Meselesi projesinde de yine çalışanları aracılığıyla topluma katkı sağlamaktadır.

Meslek Lisesi Koçları öncelikle, sorumlu oldukları okullardaki öğrencilerin Koç bursiyeri olarak seçilmesi görevinde anahtar rol üstlenmektedir. Pek çok örnekte ailelerin çocuklarını okula devam ettirme kararında Vehbi Koç Vakfı bursunun yanı sıra Meslek Lisesi Koçları'nın ilgileri etken olmaktadır. Ülkemizde hem kız hem de erkek çocukların okulda ayrılma kararında ailelerin önemli bir etken olduğu, bu etkenler içinde okulu terk eden çocukların %83'ünün² annesinin eğitimsiz olduğu dikkate alındığında, Meslek Lisesi Koçları aracılığı ile tutulan ışığın önemi daha net ortaya çıkmaktadır.

² AÇEV, Eğitim Reformu Girişimi (ERG), KA-DER, AB. Kızlara Eğitim Boynumuzun Borcu.

Gönüllü Meslek Lisesi Koçları Neler Yapıyorlar?

Meslek Lisesi Koçları, sınırları ve içeriği net olarak belirlenmiş, Türk Toplumunun dokusunda yer alan “elverme” kültüründen feyz alınarak oluşturulmuş, bir “kariyer sahibi abi/abla rehber” modelidir.

Meslek Lisesi Koçları, farklı şirketler, yaşlar, cinsiyetler ve şehirlerden olmakla birlikte, mesleki eğitime gönülden inanan, topluma katkı sağlamaya gönül vermiş, zamanını ve tecrübelerini paylaşmaya gönüllü olan özel sektör çalışanlarıdır. Bu ortak yönlerinin dışında ortak görev tanımları da bulunmaktadır:

- Koç Holding'in düzenlediği koçluk formasyonu sağlayan eğitimlere katılmak
- MLMM Projesi kapsamındaki kendisine bildirilen okulların müdürleriyle bağlantıya geçerek proje hakkında bilgi vermek, burs duyurularının yapılmasını sağlamak,
- Bursiyer Seçim Komisyonu'nda görev almak;
- Burs verilecek öğrenci seçiminde komisyonun objektif davranışını gözetmek,
- Öğrenciler için meslek seçiminde destek olmak, destek olabilecek yollara yöneltmek,
- Bursiyer öğrencilerin Koç Topluluğu içinde ve dışında staj ve beceri eğitimi yerinin bulunması konusunda Vehbi Koç Vakfı'na destek olmak,
- Sorumlu olduğu bölgedeki potansiyel okulları belirleyerek Vehbi Koç Vakfı'na öneride bulunmak,
- Proje sürecini destekleyen raporlamaları (izleme formu, değerlendirme anketleri, staj izleme formları, vs) gerçekleştirmek.

Bursiyer- Meslek Lisesi Koçları Buluşma Modülleri

Gençlerin eğitimi eğitim kurumlarından önce aile içerisinde başlamaktadır. Türk aile yapısı gençlerin özgürce fikirlerini ifade etmelerini oldukça kısıtlayan özellikle de kız çocuklarının geri plana itildiği bir yetiştirme tarzıyla şekillenmiştir. UNDP Türkiye 2008 İnsani Gelişim Raporu ve Dünya Bankası'nın yayımladığı “Değişen Türkiye ve Gençlik” isimli çalışmalar incelendiğinde, Türkiye'deki³ eğitim kurumlarında yaşanan fırsat eşitsizlikleri ve uygulanan ezberci öğrenme tekniklerinin gençlerin sağlıklı bir şekilde kendine güvenlerini inşa etmelerini engelleyen önemli nedenlerden olduğu gerçeği karşımıza çıkmaktadır.. Eğitim kurumlarında uygulanan ezberci dayalı, yaratıcılığı ve katılımı kısıtlayan eğitim sistemleri gençlerin değişime kapalı, sosyallikten uzak, aksiyon almaktan korkan ve hatta şiddete eğilimli olarak yetişmelerine neden olabilmektedir. Türkiye'deki gençlerin aileden başlayarak kurumlarda devam eden eğitim hayatlarında becerilerini geliştirecek kaliteli eğitimden yoksun bırakılmaları “katılımcı” bir yaklaşımdan uzak, çekingen ve umutsuz bir gençlik yetişmesine neden olabilmektedir.

³ Dünya Bankası. Değişen Türkiye ve Gençlik.

<http://siteresources.worldbank.org/INTTURKEY/Resources/DegisenTurkiyeveGenclik.pdf>. 25. Eylül. 2009. __UNDP. Türkiye 2008 İnsani Gelişim Raporu, Türkiye'de Gençlik. Ankara, 2008.

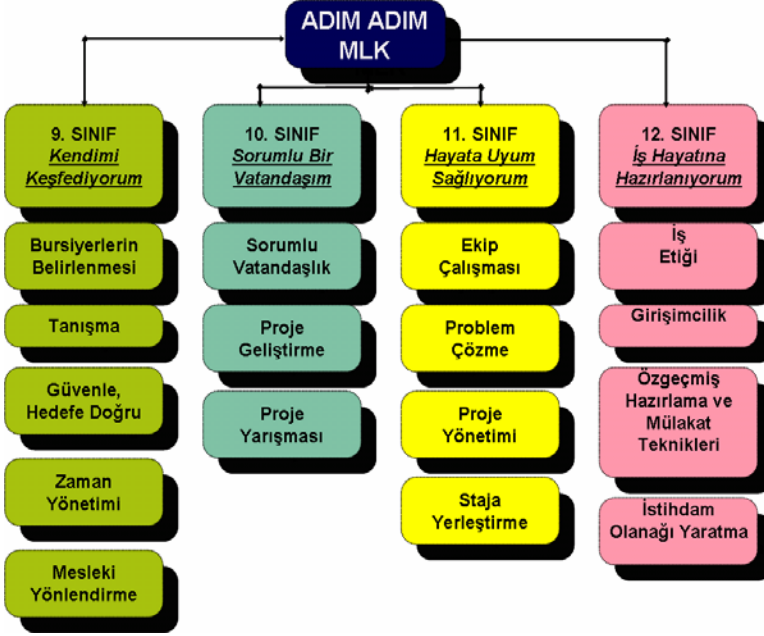
Türkiye'deki gençliği tanımaya yönelik gerçekleştirilen etnografik bir araştırma olan Synovate Research International Trendview⁴ çalışmasına göre lise döneminin ilk yıllarında gençler tamamen iç motivasyonlarına yönelerek, kararsızlık ve bilinçsizlik dönemine girmektedirler, sorumluluk almaktan kaçınmakta, kendi içlerine kapanmaktadırlar. Gençlerin ilköğretimde karşılaştıkları problemler aile ortamının yoğunluğu, programlanmış hayatla başa çıkma ve çevreye özenme ve uyum sağlama gibi sorunlar iken lisede bu sorunlar zamansızlık, organizasyon becerilerinin gelişmemesi, heyecan ve gerginlik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gençlerin karşılaştığı eğitim problemlerini ve Türkiye'de gençliğe tanınan fırsatları da değerlendirerek Meslek Lisesi Memleket Meselesi bursiyerlerine yönelik kişisel gelişim modülleri hazırlanmıştır. Bu modülleri hazırlarken en temel amaç doğru eğitimi almış, geleceğine umutla bakan, aktif vatandaş olarak hareket eden gençler yetiştirmek için katkıda bulunmaktır.

Kendine güvenen, zamanını iyi yöneten, programlı yaşayan, kendi potansiyellerini keşfedebilen, aktif vatandaş olarak rol alma, problem çözme ve ekip çalışması gibi uygulama alanlarında başarılı olacak gençler yetiştirmek düşüncesi üzerine modül yapısı oturtularak ayrı ayrı sınıfların kendi eğitimleriyle ilişkili endişelerini kontrol etmelerinde etkili olacak birbirlerinin devamı niteliğinde aşağıdaki şekliyle dört ayrı tema altında 12 modül ortaya çıkmıştır. Her sene için üç modül uygulaması planlanmıştır. Bu modüller, interaktif uygulamalı olarak Bursiyer grupları ile birlikte, ekip çalışması şeklinde, oyunlarla işlenmekte, rehber öğretmen ve/veya müdür yardımcılarının katılımı ile gerçekleştirilmektedir.

<i>9uncu sınıf: Kendimi Keşfediyorum</i> Güvenle Hedefe Doğru Zaman Yönetimi Mesleki Yönlendirme	<i>11inci sınıf: Hayata Uyum Sağlıyorum</i> Ekip Çalışması Problem Çözme Proje Yönetimi
<i>10uncu sınıf: Sorumlu Bir Vatandaşım</i> Sorumlu Vatandaşlık Proje Geliştirme Proje Yarışması	<i>12inci sınıf: İş Hayatına Hazırlanıyorum</i> İş Etiği Girişimcilik Özgeçmiş Hazırlama ve Mülakat Hazırlık

⁴ Synovate Research. International Trendview. 2008-2009

Şema 4: Bursiyer – Meslek Lisesi Koçu (MLK) Buluşma Modülleri

MESLEK LİSESİ MEMLEKET MESELESİ ÖZEL UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Koç Topluluğu Şirketleri kendi sektörlerindeki sorunları tespit ederek çözümün parçası olmak için çalışmaktadırlar. Geliştirilen projeler, mesleki eğitimde anahtar rol oynayan işletme-okul eşleşmesini odağa almaktadır. Mesleki eğitim ve vasıflı çalışanı lisedeki mesleki eğitimleri sırasında yetiştirme adına başlatılmış projelere örnek olarak Fiat-Tofaş Laboratuvarları, Tüpraş Petrol-Rafineri-Kimya Laboratuvarları ve Ford Otosan Laboratuvarları verilebilir.

Fiat (Tofaş) Laboratuvarları

Fiat Laboratuvarları modeli sahada satış sonrası hizmet kadrosunda yer alacak kalifiye ara kademe işgücü bulunamaması, bayi/servislerde çalışan personele işe alımdan sonra yapılan eğitim yatırımının yüksek olması ve personel değişiminin yüksek olması nedeniyle ortaya çıkmıştır. Bu projenin başlıca amacı otomotiv sanayindeki gelişmeleri ve teknolojileri bilen insan gücünün henüz meslek lisesindeyken yetiştirilmesi ve imkanlar ölçüsünde yetkili servislerimizde istihdam edilmesidir. Fiat Teknik Eğitim Programını 2006'da başlatmış ve 2008 yılında da programı geliştirmeye ilişkin protokolü Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile imzalayarak 9 ilde 11 Fiat laboratuvarı açılmasını sağlamıştır. Protokol kapsamında;

- 9 ildeki 11 laboratuvar için gerekli teçhizat ve malzemenin sağlanması,
- Bu okullarda öğrencilerin eğitim göreceği sınıf ve atölyelerin yenilenerek fiziksel şartlarının iyileştirilmesi,

- Öğrencilerin güncel teknoloji uygulamalarını öğrenebilmesi için araç ve motor, aktarma organları gibi araç üzerinde çalışan sistemlerin tedariki,
- Öğrencilerin eğitimlerinde kullanılmak üzere bilgisayar gönderimi,
- 5 yıl (2008-2013) süre ile öğrenci alınması (2015'te tüm öğrencilerin mezun olması hedefiyle),
- Eğitim programının MEB ile birlikte gözden geçirilerek laboratuvar imkanlarının kullanılabilen içerige çevrilmesi,
- Eğitime alınan öğrencilere 10uncu 11inci ve 12inci sınıflarda yoğun uygulamalı eğitim(staj) sağlanması,
- Eğitimcilerle Tofaş Teknik Eğitim Merkezinde Laboratuvarlara gönderilen teknik malzemelerin çalışma prensipleri ve güncel otomotiv teknolojileri hakkında eğitimler verilmesi yer almaktadır.

Tofaş'ın destek verdiği okullar şirketin ülkeye yayıldığı 11 bölgede, toplam 9 ilde, ilgili bölgelerde çalışan ihtiyacının en çok olduğu yerlerde ihtiyacı karşılayacak okullar arasından seçilmiştir. Fiat Laboratuvarı bulunan okulların listesi şema 5'de yer almaktadır:

İstanbul Şişli Endüstri Meslek Lisesi
İstanbul Samandıra Endüstri Meslek Lisesi
İstanbul Bağcılar Endüstri Meslek Lisesi
Ankara Güvercinlik Endüstri Meslek Lisesi
Adana Motor Meslek Lisesi
İzmir Gaziemir Endüstri Meslek Lisesi
Bursa Hürriyet Endüstri Meslek Lisesi
Antalya Endüstri Meslek Lisesi
Samsun Endüstri Meslek Lisesi
Kocaeli Endüstri Meslek Lisesi
Diyarbakır Burhanettin Yıldız Endüstri Meslek Lisesi

Şema 5: Fiat Laboratuvarı Okulları

Ayrıca, Fiat Laboratuvarı öğrencileri, Meslek Lisesi Memleket Meselesi projesine dahil edilerek burs, kişisel gelişim ve staj olanaklarından yararlanabilmektedir. Bu fırsat 20 Tofaş Meslek Lisesi Koçu aracılığı ile sağlanmaktadır.

Öğrenci seçimleri ve burs devam süreci aşağıda belirtilen sırayla yapılmaktadır;

- 10. sınıf öğrencileri arasından Motorlu Araçlar Teknolojisi alanını seçen öğrenciler Fiat Laboratuvarı öğrencisi olmak için başvurur,
- 9. sınıf başarı seviyesine göre, okul yönetimi alınacak öğrenci sayısının 2 katı kadar öğrenciyi önerir,
- Fiat tarafından öğrencilere/ailelerine, Fiat Laboratuvarlarını tanıtıcı mektup gönderilir ve okullara tanıtıcı afişler asılır,

- Başvurular okul yönetimine yapılır,
- Her öğretim yılının başında okul yöneticisi, Fiat Laboratuvarından sorumlu öğretmen, Fiat satış sonrası temsilcisi ve temsilci bayiden oluşan komisyonca öğrencilere mülakat yapılır ve Fiat Laboratuvarı öğrencileri belirlenir,
- Fiat Laboratuvarı öğrencileri arasında ihtiyaç durumu gözetilerek Vehbi Koç Vakfı tarafından Meslek Lisesi Memleket Meselesi projesi kapsamında burs sağlanır,
- Öğrenciler sınıfta kalmadığı, başarısını devam ettirdiği ve disiplin cezası almadığı sürece Fiat Laboratuvar eğitimine mezun olana kadar devam eder.

3308 sayılı Mesleki ve Teknik Eğitim Kanunu kapsamında öngörülen 12. sınıf zorunlu beceri eğitiminin (işletme staj) yanı sıra, Fiat Laboratuvarı öğrencileri 10. sınıf ve 11. sınıfta da işletme de staj görerek iş hayatı ile tanışmış olurlar. 10. sınıflar için haftada 1 gün laboratuvar eğitimi, yazın 160 saat serviste işletme eğitimi, 11. sınıf öğrencileri için haftada 2 gün laboratuvar, 1 gün servis (işletme) eğitimi ve 12. sınıf öğrencileri için haftada 3 gün servis(işletme) eğitimi olarak stajlar düzenlenir.

Fiat Laboratuvarları Projesi 9 ilde 11 okulda başarıyla uygulanmaya devam etmektedir. Projenin sürdürülebilirliği ve başarısının altında yatan etken okul & servis & Tofaş işbirliğinin etkin biçimde hayata geçirilmiş olmasıdır.

Tüpraş Petrol-Rafineri-Kimya Laboratuvarları

Tüpraş Petro-Kimya Laboratuvarları Projesi ülkemizde petrol-rafineri sanayindeki gelişmeler, üretim, ihracat ve ithalattaki hedefler ve bu alanda yeni teknolojileri bilen teknik insan gücünün yetiştirilmesi zorunluluklarından ortaya çıkmıştır. Petrol-Rafineri-Kimya Laboratuvarı Projesi kapsamında Tüpraş, mesleki eğitime benzeri görülmemiş bir katkı yaparak, endüstri meslek liselerinde yeni dallar açmıştır.

Pek çok olanağı yeterli olan şirket, yasal gereklilikler çerçevesinde işletmelerinde beceri eğitimi yaptırmakla yetinirken; olanakları daha geniş şirketler kendi atölye, laboratuvar veya işletmelerini mevcut müfredatlarındaki derslere açarken, Tüpraş, Petrol-Rafineri-Kimya Laboratuvarları Projesi ile Endüstri Meslek Lisesi kimya bölümlerinde, "kimya teknolojisi" dalının yanı sıra "rafineri petrokimya" adında ilave bir dal açılmıştır; tamamen bu dala özgü ders modülleri oluşturulmuş, bu alanda eğitimciler ve öğrenciler eğitime başlanmıştır.

Projenin amaçları; kimya endüstrisinin; rafineri-petrokimya hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu, yeni teknolojileri bilen teknik insan gücünü yetiştirmek üzere, endüstriyel teknik eğitim okul ve kurumları bünyesinde kimya teknolojisi alanında, TÜPRAŞ Teknik Öğretim Programı uygulamaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı ile 2007 yılında imzalanan Protokol; Milli Eğitim Bakanlığı Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ile Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi teknik işbirliğinde, endüstriyel teknik eğitim okul ve kurumları kimya teknolojisi alanını; yeni teknolojilere uygun olarak kurulan laboratuvar da Tüpraş Teknik Öğretim Programı uygulamasını kapsar. Protokol süresi 4 yıldır ve Tüpraş

Rafinerileri'nin bulunduğu Kocaeli, Kırıkkale, İzmir ve Batman illerini kapsamaktadır. Kırıkkale ili hariç diğer üç ilde program 2009 – 10 eğitim-öğretim yılında başlayacaktır. Proje kapsamında yer alan liselerdeki branş öğretmenlerine rafineri yetkili mühendisleri tarafından eğitimler verilmiştir.

Proje kapsamında bünyelerinde laboratuvar bulunan okullar; Kocaeli Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, İzmir Aliaga METEM ve Kırıkkale Bahşili H.Hidayet Doğruer Çok Programlı Lisesi olmak üzere üç lisedir. Ayrıca, Batman'da da Batman Endüstri Meslek Lisesi protokol kapsamına dahil edilmiş olup, laboratuvar tadilatının 2010 yılında tamamlanması hedeflenmiştir. Meslek Lisesi Koçları bu okullarla işletme arasındaki köprü görevini yürütmektedirler.

Rafineri eğitimine katılacak öğrenciler; okulun 10.sınıf eğitim ve öğretimini başarı ile tamamlamış olan istekli öğrenciler arasından okul tarafından önerilen adaylar arasından, şirket tarafından değerlendirilip şirketin belirlediği kontenjan adedine uygun olarak seçilmesi ile tespit edilir. Rafineride uygulamalı eğitim süresi 11. sınıflar için 2 ve 12.sınıflar için 3 gündür.

Ford Otosan Laboratuvarları

Ford Otosan 2001 yılından bu yana Türkiye'de kalifiye sektör elemanı yetiştirilmesine emek vermektedir. Ford Laboratuvarları Projesi'nin amacı, endüstri meslek liselerinin otomotiv bölümleri laboratuvarlarında araç hibe, ekipman, donanım, eğitim destekleri ile otomotiv sektörünün ihtiyacı olan elektronik, kaporta, motor gibi bölümlere kalifiye eleman yetiştirmektir.

MEB ile Ford Otosan arasında imzalanan protokol kapsamında ilki 2001 yılında İstanbul Küçükalyalı Endüstri Meslek Lisesi'nde kurulan Ford Laboratuvarlarının, ikincisi 2006 yılında Ankara Sincan Endüstri Meslek Lisesi'nde kurulmuştur. İstanbul'da 20 kişilik olan öğrenci kapasitesi, Ankara'da 45 kişidir.

Öğrenci seçim uygulaması açısından örnek bir proje olan Ford Laboratuvarları, 3 aşamalı bir süreç yürütmektedir: Tanıtım, Psiko-Motor Test ve Mülakat. Eğitim yılı başlarında 9. sınıf öğrencilerine okul yönetiminin belirlediği rehberlik saatinde, Ford Laboratuvarı bölüm atölye şefi ve birkaç eğitmen, görevli müdür yardımcısı ile birlikte sınıfta Ford Laboratuvarını sunum şeklinde anlatır, soru cevap kısmına geçmeden önce de Ford Laboratuvarını gezdirerek tanıtıma devam eder. Daha sonra bu bölümü kazanabilmeleri için gereken not ortalamasının 3,90 - 4,00 ve üzeri olması gerektiği belirtilerek ve bu bölümü kazanabilmek için 9. sınıfta derslerini çalışmalarını gerektiğini vurgularlar. Belirlenen bir hafta sonu ya da hafta içinde öğrencilere bölümü velilerine gezdirebilme imkanı tanınmaktadır.

9. sınıfı tamamlayan öğrenciler, 10. eğitim yılı başında seçtikleri bölümleri okul idaresine bildirir. Otomotiv bölümünü seçen ve Ford Laboratuvarında okumak isteyen adaylara İŞ-KUR aracılığı ile psiko-motor ve el becerileri, zekâ testlerini uygulanır. Sonrasında Ford Otosan, Ford Laboratuvarı eğitmenleri ve atölye şefinden oluşan komisyon adayları mülakata alır. Adaylar ile tek tek görüşüp ön seçim yapılır ve İstanbul'da 20 ve Ankara'da 40-45 arası öğrenci bölüme kabul edilir. Kabul edilmeyen öğrenciler ise 2. veya 3. alternatif olarak düşündükleri bölümler ile görüşüp kayıtlarını yaparlar.

Ford Laboratuvarlarında okuyan öğrencilerin not ortalamaları takip edilmektedir ve not ortalamaları yüksek olanlar stajlarını Ankara ve İstanbul Ford bayilerinde kendileri seçmek suretiyle belirleyebilirler. Diğerleri kura ile belirlenmektedir. İstanbul Ford Laboratuvarı öğrencileri 10. sınıf ve son sınıfta Gölçük Ford-Otosan Fabrikası gezisi yapmaktadır. Bu şekilde öğrencilerin bakış açılarını değiştirmeleri ve genişletmeleri sağlanmaktadır. Ayrıca, Ford Laboratuvarı öğrencilerine Meslek Lisesi Memleket Meselesi projesine katılım yapmak isteyen ve istenilen özellikleri sağlayan bursiyer adayları dahil edilerek burs, ve kişisel gelişim olanaklarından yararlanma fırsatı sağlanmaktadır.

Şimdiye kadar 120'den fazla mezun veren Ford Laboratuvarları, Ford Otosan'a % 12 civarında, sektörün diğer kuruluşlarına %60-70 oranında teknik kalifiye gücü sağlamıştır ve projenin uzun yıllar boyunca devam etmesi hedeflenmektedir.

MESLEK LİSESİ MEMLEKET MESELESİ PROJESİ KAPSAMINDA GELİŞTİRİLEN İŞBİRLİKLERİ

Yarışmalar

Meslek Lisesi Memleket Meselesi Projesi kapsamında burs alan öğrencilerimizin kendilerine güvenen, bu güven ile geleceklerine umutla bakan, girişimci ruhlu, yaratıcı, çalışkan, öğrenmeye meraklı, teknolojiye yakın, gençler olarak yetişmelerini sağlamaya destek olmak üzere hazırlanan modüllerin yarışmalarla güçlendirilmesi öngörülmüştür. Yarışmalar her sene 10uncu sınıf bursiyerleri arasında düzenlenmektedir. Kendilerine güvenleri artan meslek lisesi öğrencileri hem okul içinde hem de okul dışı faaliyetlerde başarılarla imza attıkça, hem okullarına bağlılıklarını ve hem de meslek liselerinin itibarını yükseltmiş olacaklardır.

MLMM "Meslek Liseliyim, Başarılıyım" yarışması ile Koç Üniversitesi'nde:

Proje kapsamında burs alan ilk 2000 kişilik gruba ulaşan "Meslek Liseliyim, başarılıyım!" konulu kompozisyon, afiş ve sunum yarışması, proje kapsamında gerçekleştirilen ilk yarışmadır. 2008 yılında gerçekleştirilen ve bir diğer amacı interneti ve bilgisayar kullanımını teşvik etmek olan yarışmada, "Hayal kurun: kendinizi meslek lisesinden sonra nerede görüyorsunuz?" diye sorarak bursiyerlerden gelecekleri ile ilgili hayal kurup plan yapmaları istenmiştir. Böylelikle 9'uncu sınıf modüllerinin amacı olan kişisel güven, güçlü yönler, zaman yönetimi gibi unsurların gelişimine katkıda bulunmak öngörülmüştür. Aynı zamanda, meslek liseli olmanın hem kendileri hem de ülkemiz için neden önemli olduğunu bir kez daha kendilerine ve kamuoyuna hatırlatmaları amaçlanmıştır⁵. Bu yarışmada öne çıkan, kendisini en güzel ifade eden, en azimli, umut dolu ve başarılı pırıl pırıl 20 bursiyer Koç Üniversitesi'nde bir eğitim ve gezi programı hazırlanmıştır.

⁵ Meslek Lisesi Memleket Meselesi Web Sayfası. MLMMden Haberler, Etkinliklerimiz, 5-12 Temmuz Yaz Buluşması. Web. 25 Eylül 2009. <<http://www.mesleklicesimemleketmeselesi.com/tr-TR/BasindaMLMM/Etkinliklerimiz/yazbulusmasi.htm?LANGUAGE=tr-TR>>.

Bilişim uzmanlığından, çocuk gelişimi eğitmenliğine kadar farklı alanlarda okuyan 20 bursiyer, 5-12 Temmuz 2008 tarihleri arasında Koç Üniversitesi Rumeli Feneri kampüsünde "Eğitim ve Gezi Programı"na katılmıştır. 18 farklı ilden gelen bursiyere bir hafta süreyle psiko-drama tekniğiyle eğlendirici kişisel gelişim eğitimleri verilmiş ve İstanbul'un kültürel mekânlarını ve müzeleri gezme fırsatı sağlanmıştır. Bu yarışma, Koç Üniversitesi Gönüllüleri, Yapı Kredi Kültür Sanat ve Yayınılık, Düzey Pazarlama ve Setur destekleriyle zenginleşmiştir.

MLMM, Dünya Bankası -Yaratıcı Fikirler Yarışması'nda:

10. Sınıflar yarışmasının ikincisi, 2009 yılında, Dünya Bankası tarafından 'Türkiye'de Gençlik: Geleceğimizi Şekillendirelim' başlığı altında düzenlenen Yaratıcı Kalkınma Fikirleri Yarışması'na entegre edilerek gerçekleştirilmiştir. Yarışmada 'Meslek Liseleri' kategorisi açılarak, bursiyerlerden "Meslek Lisesi öğrencileri olarak mesleki eğitimin geliştirilmesi için ne yapabilirsiniz?" konulu projeler geliştirilmesi istenmiştir.

Koç Topluluğu çalışanları tarafından sağlanan gönüllü koçluk ile 10. sınıftaki bursiyerlere verilen "Sorumlu Vatandaşlık" ve "Proje Geliştirme" konulu interaktif modüllerin üçünü ayağı olarak katılım sağlanan bu proje yarışması ile öğrencilerin kendileri dışındaki çevrelerinde olup bitene olumlu bir katkı sağlamaları için teşvik edilmeleri öngörülmüştür. Bu şekilde bursiyer öğrencilerin Meslek Lisesi Koçları (MLK), öğretmenleri önderliğinde diğer bursiyer arkadaşları ile ekipler halinde 11inci sınıf modülleri olan ekip çalışması, proje uygulama ve problem çözme yaklaşımlarına da pratik bir geçiş sağlamaları ve kendilerini geliştirmelerine imkan tanınması hedeflenmiştir. Bursiyerler bu kategoriye toplam 23 ilden 59 proje fikri ile katılmışlardır.

'Meslek Liseleri' kategorisinin birincisi Birmot İzmir'in Konak Motor Meslek Lisesi öğrencileriyle hazırladığı 'Okulum Yetkili Serviste Projesi' meslek liselerinde görülen teknik derslerin yetkili servislerde yapılmasını öngören bir proje olarak geliştirilmiştir.

Mesleki eğitim-istihdam ilişkisini kuvvetlendirmek amacıyla ürettikleri 'Okulum Yetkili Serviste Projesi' ile Birmot İzmir'den projeye destek veren gönüllüler, Konak Motor Meslek Lisesi'ndeki bursiyerlerle birinciliği elde ederek, Koç Holding'in yarışma ödülü olarak geliştirdikleri projeyi uygulamak amacıyla sağladığı 20.000 dolarlık desteği almaya hak kazanmıştır.

'Okulum Yetkili Serviste Projesi'nde, meslek lisesi öğrencilerinin teknik derslerini otomotiv sektöründe faaliyet gösteren tüm yetkili servis ve otomobil fabrikaları bünyesinde almaları önerilmektedir. Böylece meslek liselerinde teknolojiye yoksun ortamda gerçekleştirilen eğitimlerin, çağa uygun bir şekilde ve uygulamalı olarak yetkili servislerde gerçekleştirilebilmesi hedefleniyor. Bu ise; iki yönlü fayda yaratıyor: İşveren teknolojiye hakim olmayan bir çalışanı eğitmenin maliyetinden tasarruf ederken; öğrenciler de kendine daha fazla güvenen, öğrendiklerini iş ortamında pratik etme şansı bulmuş bireyler olarak iş hayatına katılma fırsatı buluyorlar. Bir yıl içerisinde projeyi hayata geçirecek olan bursiyerler ve MLK'ları Dünya Bankası tarafından takip edilecekler ve ileriki yıllarda bu projenin yaygınlaşması için çalışacaklar.

Habitat için Gençlik Derneği- TEKNOLOJİ EĞİTİMLERİ

Birleşmiş Milletler Habitat İçin Gençlik Derneği ile Koç Holding arasında bir işbirliği anlaşması yapılmıştır. Buna göre Meslek Lisesi Memleket Meselesi Projesi kapsamında yer alan okullarda bilgisayar eğitimleri verilmesi hedeflenmiştir.

Nisan 2009'dan bu yana 27 ilde MLMM Projesi kapsamındaki okul bursiyerlerine ve öğrencilerine;

- Bilgisayar Okuryazarlığı Eğitimleri⁶,
- Avrupa Bilgisayar Yeterlilik ve MS Dijital Okuryazarlık Eğitimleri⁷,
- NetAcad Eğitimi⁸

gönüllü eğitimcilerce ulaştırılmaktadır. Önümüzdeki dönemde Habitat İçin Gençlik Derneği ile 81 ilde bu eğitimlerin Meslek Liselerine ulaştırılması hedeflenmektedir.

Genç Başarı Eğitim Vakfı- ÖĞRENCİ GİRİŞİMCİLİK ŞİRKETLERİ

Meslek sahibi olmanın ve girişimciliğin önemi 12. Sınıfta uygulanan Girişimcilik modülü ile tüm bursiyerlere ulaştırılmaktadır. Bunun yanı sıra girişimcilik üzerine çalışan bir sivil toplum örgütü olan Genç Başarı Eğitim Vakfı ile 2007 yılından bu yana Meslek Liselerinde "Öğrenci Şirketleri" Projesi uygulanmaktadır. Öğrenciler girişim ve iş idaresini uygulamalı olarak, ders saatleri içinde veya kulüp faaliyeti çerçevesinde, kendi kurup yürüttükleri bir şirket işleyişi içinde uygulamalı olarak öğrenme olanağını bulmaktadır. Bu anlamda "Öğrenci Şirketleri" birer ekonomi ve işletmecilik laboratuvarıdır. Süreç şu şekilde işlemektedir: Bir sömester veya 15 haftalık bir süre içinde kuruluş sermayesi oluşturup, şirket yöneticilerini seçip, hammaddelerini alıp, bir ürünü geliştirip pazarladıktan sonra kar payı dağıtırlar ve defter tutarak dönem sonunda hesaplarını kapatarak şirkete son verirler. 2007 yılında İstanbul'da 3 okulda başlatılan Program, 2008 yılında İstanbul, Ankara ve İzmir'de 28 okulda uygulamaya alınmıştır.

Meslek Lisesi Memleket Meselesi, Ülkem İçin Projeleri TEMA ile El Ele

Meslek Lisesi Memleket Meselesi'nin 10uncu sayfa Koç Topluluğu'nun 2006 yılında başlattığı iki proje, 'Ülkem İçin' ve 'Meslek Lisesi Memleket Meselesi' Projeleri Tema Vakfı'nın da desteği ile ortak bir çalışmada buluşarak etki alanını genişletmiştir. Kampanya ile bir yandan Koç Topluluğu'nun "Ülkem İçin" projesi kapsamında dikilen fidanlar ve oluşturulan ormanlara sahip çıkacak bilinçli nesiller oluşmasına katkıda bulunulurken, bir yandan da bursiyerlere verilen 'Sorumlu vatandaşlık' eğitim modülü de pekiştirilmiştir.

⁶ Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Microsoft ve Dernek ortaklığıyla 2005 yılından bu yana sürdürülmekte olan BBBÖ Projesi.

⁷ Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Türkiye Vodafone Vakfı ve Dernek ortaklığı ile 2007 yılından itibaren yürütülen BKK Projesi kapsamında www.bilgitoplumu.net adresli web sitesi üzerinden ücretsiz online Avrupa Bilgisayar Yeterlilik Sertifikası, MS Dijital Okuryazarlık eğitimleri.

⁸ Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Cisco Systems ve Dernek ortaklığı ile 2006 yılından itibaren uygulanan BGH Projesi kapsamında 12 ilde 52 genç gönüllü aracılığı ile Cisco Networking Academy Program ("NetAcad") eğitimleri.

Koç Topluluğu, 'Ülkem İçin' projesi ile 2008 yılında Çevre ve Orman Bakanlığı ve Tema Vakfı'nın da desteğiyle Türkiye'nin 7 farklı bölgesinde toplam 7 adet 'Ülkem İçin Ormanı' oluşturmuştur. Ağaçlandırma kampanyasına paralel olarak yürütülen bilinçlendirme kampanyası kapsamında da başta "Ülkem İçin" ormanlarının bulunduğu 7 il olmak üzere, toplam 10 şehirde öğrencilere çevre temalı eğitimler verilmiştir.

Bu iki projenin kesişiminde görev almak isteyen Meslek Lisesi Koçlarının katkılarıyla, MLMM okullarından 1700 öğrencinin çevre bilinci eğitimi ile doğal kaynakların verimli kullanılmasına yönelik farkındalık geliştirmeleri sağlanmıştır.

SONUÇ VE YAYGINLAŞTIRMA MODELİ İÇİN ÖNERİLER

"Meslek Lisesi Memleket Meselesi", Türkiye'nin kalkınması, AB'ye uyum sürecimizin kolaylaşması ve sanayimizin gelişmesi için mesleki eğitimin ve yetkin iş gücünün önemini vurgulayan bir proje olarak geliştirilmiştir. Koç Topluluğu, Vehbi Koç Vakfı ve Milli Eğitim Bakanlığı ile birlikte devlet-özel sektör-sivil toplum örgütü-okul işbirliğini esas alan bir model oluşturmuştur.

Bu modelle, başarılı ve mesleki eğitime odaklı ihtiyaç sahibi öğrencilere ulaşarak burs ve koçluk imkânları sunulmakta, staj ve istihdam konularında öncelik sağlanmaktadır. Projenin çarpan etkisi yarattığı ilk alan öğrencilerdir. Öğrenciler birbirlerine ve etraflarındaki sosyal çevrelerine kazandıkları burslar, aldıkları kişisel koçluk ve katıldıkları sosyal aktivitelerle örnek olmaktadır.

MLMM modelinin ikinci çarpan etkisi, projeye katılan şirketlerin birbirlerine örnek oluşturarak ilham vermesi ve ellerindeki imkânlar ile yapılması gerekenler arasında bir bağlantı kurmaları, okullarla iletişimde sahaya inmeleri suretiyle sağlanmaktadır.

Model bir yönderlik projesidir, şirketlerin birbirine en iyi uygulamaları aktarabilecek ve bu uygulamaları benimseyebilecek şekilde yürütülmektedir. Öğrencilerle iletişim açısından da şirketlerin/işletmelerin yürüttükleri aktiviteler iç iletişim konusu olarak ön plana çıkarılmaktadır. Aynı şekilde yerel basında ve ulusal basında yer alan şirket uygulamaları da diğer şirketlere örnek teşkil etmektedir. Projenin web sayfasında⁹ yer alan elektronik bültenlerle burada bahsedilen çarpan etkisi ortaya çıkmaktadır.

MLMM modeli, kamu-özel işbirliğine örnek teşkil etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın projenin en başından itibaren süregelen teşvik ve destekleri, bu alanda yeni uygulamalara ve şirketlerin sahipliğine imkân tanımıştır.

MLMM modeli içerdiği unsurlarla hem bir eğitim, hem de bir istihdam projesidir. Tüm ülkede uygulanması itibarıyla ulusal bir kampanyadır.

⁹ Meslek Lisesi Memleket Meselesi Web Sayfası. Web. 25 Eylül 2009. <www.mesleklisesimemleketmeselesi.com.tr>.

Ulusal bir dayanışma projesidir; maddi destek, profesyonel destek, kişisel yönlendirme ile öğrenciler, meslek lisesi koçları, Milli Eğitim Bakanlığı mensuplarının dayanışması ile ve Vehbi Koç Vakfı ve Koç Topluluğu Şirketlerinin desteği ile yürümektedir.

Hem bir sosyal sorumluluk projesidir hem de kurumsal sorumluluk projesidir. Sosyal sorumluluk projesidir çünkü sorumlu vatandaşlık bilinci ile geliştirilerek, her ilde, kız/erkek dengesi gözetilerek, öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişim ile çevre konusuna kadar geniş bir perspektif içermektedir. Sosyal sorumluluk alanında projenin alt unsurlarından birine örnek olarak Yapı Kredi Bankası'nın yaptırdığı Kız Meslek Lisesi verilebilir. Kurumsal sorumluluk projesi olması ise en temel operasyonlarında biri olan istihdam konusunda mesleki bilinç geliştirilmesi için bir iletişim kampanyası ve işletme içi özel uygulamalar getirmektedir. Kurumsal Sorumluluk alanında projenin alt unsurlarından birine örnek olarak Tüpraş laboratuvarları verilebilir.

Proje bir özel sektör gönüllük projesidir. 3 sene içinde 300'ü aşkın Meslek Lisesi Koçu, 1211 görüşme yaparak 262 okulda, 3707 gönüllü saatini projeye vakfetmişlerdir. Meslek lisesi bursiyerleri için özel hazırlanmış koçluk modelinin en önemli parçası olan modüller, bursiyerlerin her seneye özgü ihtiyaçlarına yönelik içerikleri ile interaktif biçimde Koçlarıyla iletişim kurarak öğrenmelerine yardımcı olmuştur. Bunun yanı sıra yapılan sosyal aktiviteler ve şirket gezileriyle bursiyerlerin sosyal açılımlar yaşamalarına olanak tanınmıştır. Böylelikle, bir yandan öğrencilerin ders başarılarını ve okul devamlılıklarını artırmak için sosyal bir takip oluşmuş¹⁰, diğer yandan öğrencilerin okula aidiyetlerinin pekiştirilmesine destek olunmuş ve tüm bunların temelinde yer alan özgüven güçlendirici destek bir program uygulanmıştır. Bu müdahale alanlarının bu konuda yapılan başka çalışmalarla örtüştüğünü görmek sevindiricidir.¹¹

MLMM modeli tabanda geliştirilen ve uygulanan bir projedir. Projenin bulunduğu noktaya ulaşabilmesi için güçlü ayaklar üzerinde yükselmesi gerekmektedir. Bu yapının tasarlanmasında, Koç Topluluğu'nun 10 büyük şirketin insan kaynakları yetkilileri ile Koç Holding yetkilileri beraber çalışmışlardır. 4 aylık bir çalışma dönemi sonunda projenin şirketlerin bölgesel ağlarına yaygınlaştırılarak yerleştirilmesi tasarlanmıştır.

Önümüzdeki dönemde Meslek Lisesi Memleket Meselesi projesi kapsamında devlet-özel sektör-sivil toplum örgütü-okul farkındalığının ve işbirliğinin güçlenmesi ve ülke genelinde iyileşme sağlayacak kolektif çözümler yaratma çalışmalarının artması için önderlik yapmak Koç Topluluğu'nun öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır.

Devlet-özel sektör-sivil toplum örgütü-okul işbirliğinin efektif biçimde gerçekleşmesini sağlayacak bir model oluşturmadaki kritik başarı faktörleri şöyle sıralanabilir;

- Çok Boyutlu Bakış Açısı- Çok Boyutlu Müdahale

¹⁰ Burs devam koşulu olarak ders başarısında aranan koşullar bulunmaktadır. Öğrencilerin bireysel durumları takip edilmekte bu kriterler yol gösterici olarak ve başarıyı teşvik için kullanılmaktadır.

¹¹ ERG. Eğitim Sisteminden Diplomasız Ayrılma Sorunu ve Çözüm Önerileri. Basılı Bildirge.

- Varolan Sistemlerin İşlevlendirilmesi
- Sektörel İhtiyaçlara-Sektörel Çözümler Getirilmesi
- Örnek Alınacak Çalışmalar – Ortak Başarı Noktaları Araştırması
- Okul-İşletme Eşleşmesinin Sağlanması

Mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi ancak okul-işletme işbirliğinin gerçekleştirilmesi ve devlet teşviklerinin bu işbirliğini desteklemesi ile mümkün olabilecektir. Bu konuda yapılabilecek bir uygulama sektörel ihtiyaçlara göre oluşturulacak çözümler sunmalıdır.

Oluşturulacak modelin herkes tarafından benimsenmesi çok önemlidir. Bu modelin ülke bazında bir örnek çalışmaya dönüşmesi için *efektif ihtiyaç analizi gerçekleştirilmesine, ulusal ve uluslararası iyi örneklerin ve ortak başarı noktalarının belirlenmesine, mesleki eğitimin önemine inanan paydaşlarla çalışılmasına, yürütücü ekipte devlet-sivil toplum örgütü-özel sektör işbirliğinin temel alınmasına ve fayda-maliyet analizi yapılarak özendirme araçlarının belirlenmesine* ihtiyaç vardır.

Temel misyonu Avrupa Birliği ile uyumlu ulusal mesleki yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek olan Mesleki Yeterlilikler Kurumu'nun, Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer sosyal paydaşlarla yürüttüğü çalışmalar ile bu konuda ilerleme kaydedilmesi ve mesleklerin yetkinlikler çerçevesinde tanımlanarak geliştirilmesi ve müfredatların yenilenmesi umut vericidir. Bununla birlikte bu süreçlerde yer alması öngörülen tüm mekanizmaların etkin işletilmesi ve yetkinlik (eğitim sistemi)-istihdam (işletme) eşleştirmesinin geliştirilmesi için iyi örnek uygulamaların oluşturulması ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Türkiye genç nüfus yoğunluğunu bir fırsata çevirip, ekonomik gelişmesine katkıda bulunarak daha güvenli bir gelecek yaratabilir, fakat elindeki genç nüfus kaynağını nasıl değerlendireceği konusunda geniş katılımlı, çok boyutlu bir yaklaşım geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu yaklaşım mesleki ve teknik eğitimde, nitelik ve niceliği artırarak, ülkemizi uluslararası alanda en rekabetçi, en dinamik, bilgiye dayanan sürdürülebilir ekonomik büyümeye sahip bir güç haline getirmek ortak amacı üzerine geliştirilmelidir. Mesleki Yeterlilikler Kurumu'nun Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Kurumu, İş ve İşçi Bulma Kurumu ile önemli katkısı olacak bu süreç sivil toplum örgütlerini de içine almalıdır. Kuşkusuz, özel sektör işbirliği henüz yeterli şekilde kurulamayan eğitim sistemi ile işgücü piyasası arasındaki ilişki açısından önemlidir.

Bu aynı zamanda hayat boyu öğrenimin de önünü açarak mesleki becerilerin edinilebilmesi için önemli bir fırsat getiriyor. Türkiye'nin geleceği "öğrenen toplum olmayı" başarımındadır.

TEŞEKKÜR

Projeye ve dolayısıyla Mesleki ve Teknik Eğitime katkılarından dolayı; Koç Topluluğu Yöneticilerine, Şirket Sorumlularına, Meslek Lisesi Koçlarına, Mikado Danışmanlık ekibine, Bursiyerlerimize, 262 MLMM Okul Müdürlerine, Sivil Toplum Örgütlerinden paydaşlarımıza ve Milli Eğitim Bakanları ve Personeline, teşekkürlerimizi sunarız.